Universitätsbibliothek Paderborn

Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini

Albertus <de Padua>

Vlme, 1480

In festo natiuitatis beato virginis. Introductio sermonis: lxiiii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Visual Library

preæpta· Vel ſm Aug· duo denarii duo ſunt caritatis preæp- ta. aut promiſſio vite preſentis et future Vel ſm Orige. duo denarii ſunt ſciencia ſcripturaꝝ et auctoritas eccleſie: ⁊ dedit ſtabulario: ſtabularius ē quilibet eccleſie rectoꝛ: cui danē a xpō duo denarii ſupdicti. vt eoꝝ precio agat curā homīs vulnerati: et ait curā illius habe: hec dixit petro. Jo. vlt. paſce oues meas: ꝓpter quā cauſam ſacerdotes curati dicunē. Item aliud beneficiū et quodcūqꝫ erogaueris· ille erogat qui data ſibi diſtribuit. ſed ſuperogat. qui āplius dat ꝙ accepit · ad ſanandū vero homiez ſuperogat preceptis addendo ↄſilia ſcripture addendo expoſitiones: ego cum rediero: Ambro· qn̄ reuerteris dn̄e niſi in die iudicii· erit em̄ temp9 quādo vniuerſa caro te reſpiciet reuertentē. reddā tibi: fiet retributio prelatis eccleſie de labore quē habuerūt ī ſollicitudine ſubditoꝝ. 2· Thi· 4. repoſita eſt mihi corona iuſticie quā reddet mihi dn̄s in ille die iuſtus iudex· in quibꝫ oibus numerantur· 13. beneficia grā ſamaritani īpenſa· vt genus humanum ſanareē. Tercio ponitur iſtius ꝑabole applicatio ad ꝓpoſitum. quis hoꝝ trium videtur tibi proxim9 fuiſſe illi q̄ incidit in latrones· at ille dixit non quidē ſacerdos aut leuita· qm̄ am vt dicit Cri· inutilis eſt ſacerdocii dignitas et legis ſciencia niſi per bona opa ↄfirmentur· ſed ille fuit proxim9· qui fecit miſericordiā in illum· omnes quidē et ſacerdos ⁊ leuita et ſamaritanus proximi erant lege natuē. ſed ſolus ſamaritanus etiā miſerationis beneficio fuit proximus· Deinde ſatiſfacit illi queſtioni: et quis eſt proximus meus dicens· et ait illi ihēſus· vade. cō paſſionis affectu: et tu fac ſimiliter: quaſi dicat· petis a me q̄s ſit tibi proximus Reſpōdeo· quia quicunqꝫ indiget ſibi miſereri ſiue gentilis· ſiue pcc̄oꝛ eſt tibi proximus. vnde Am· nō cognatio facit proximū· ſed miſericordia· quia mīa eſt ſm naturam. nihil em̄ tam ſm naturam ꝙ ↄſortē iuuare nature.

In feſto natiuitatis beate virginis. Introductio ſermonis: lxiiii·

Liber generationis ihēſu chriſti filii dauid filii abraham. Mat· 1. hoc idem ſed alio oꝛdine legiē Lu· 3· Cri· non eſtimes inquit te ꝑua audire. cū audis hanc generationem· valde eniz eſt ineffabile: q deus ex muliere naſci dignatus eſt ⁊ homines ꝓgenitores habere. ineffabile quidem eſt. qꝛ preter nature oꝛdinē vt virgo generet. eſt ſup̄ humanā inueſtigationez vt deus ſit homo qui generaē et eſt ſup̄ nr̄e originis ↄditionē. vt ſanctus ſactoꝝ generetur· qꝛ oēs ī pc̄tis ↄcepti ſumus nos·

ꝓpter quod dicit Yſa.53.generationem eius quis enarrabit.
Ad matris virginis ergo ↄfugiam⁹ auxiliū. que illius ſecretū
generationis ipſa nouit. vt nobis digne aliquid loqui tribuat
de ſua et filii ſui generatione.qđ vt mereamur ịpetrare.ſaluta=
tiois ſibi mun⁹ angelice humilit̄ offeram⁹ dicētes Aue ma.ꝛc.
B

Prohemium ſuper euangelium ꝛc.

Iber generationis ihꝛſu criſti.ꝛc.frequenter videmus
aliquē totū ſuū genus nobilitare.ꝓpter ſuā prudēci=
aꝫ et induſtriā.genus vero criſti licet fueit magne no
bilitatis.q² ex p̄riarchis et regib⁹.atqꝫ qđ maxime
nobilitatis eſt fuerit ex virgine.totū tñ ſuum genus xp̄s deco=
rauit et nobilitauit.non igit̄ genus beate virginis tāte fuit no
bilitatis.ex eo ꝙ traxit originem ex p̄riarchis et regibus q̄nte
fuit claritatis.ex eo ꝙ ipſa genuit deum verum et hoiem.regeꝫ
regum et dñm dominātium.iſtius vero generationis nobilitas
beate virginis et q̄ntum ad ꝓgenitores et q̄ntum ad xp̄m geni=
tum tangitur in preſenti euangelio.quod diuidit̄ in duas ꝑtes
premittitur enim prohemium narrationis.Deinde exequit̄.ibi
ab abrahā autē ꝛc. C In prohemio quatuoꝛ ↄtinent̄.pri
mū eſt que ſit forma opis:liber:non eñ quodcunqꝫ opus no=
men libri meretur.ſed illud ſolum cuius noticia decet liberos.q̄
dā ei noticia ſeruilis eſt.que acquirit̄ ſpe lucri ꝛ honoris.iſta ve
ro talis non eſt.q² ſui gracia Item lib̄ dicitur eo ꝙ menteꝫ libe
rat.noticia vero eoꝝ que in eo tradunt̄.Item dr̄ liber q̄ſi vebs
lr̄arum.quod huic operi conuenit.quia multa miniſteria lr̄arū
hic ↄtinentur.vt ſimus ipſius noticia ciues ſanctoꝝ ꝛ domeſti
ci dei. Secundo tāgit materiaꝫ generationis. cum multa alia
ſcribantur in libro.queritur quare a ſola generatione eum de=
nominet Et dicendū ꝙ huius eſt duplex cauſa.Vna ſ̄m Raba
nū.quia a generatione incepit.altera ſ̄m Criſo.quia radix oim
bonorum eſt xp̄i generatio tercō explicat ꝑſonam quo ad no-
men et dignitatem.quo ad nomen quidem:ihꝛſu:ihꝛſus hebre
um nomen eſt.grece ſother.latine vero ſaluator dicitur.quātū
vero ad dignitatem:xp̄i:chriſtus grecum nomen eſt quod he=
brayce dicitur meſſias.latine vero vnctus. ſaluator quideꝫ fuit
ipſe cuius hec generatio texitur Mat.1.ipſe ſaluum faciet popu=
lū ſuum a peccatis.fuit vnctus.quia rex ſacerdos ꝓpheta et pu=
gil.hec eñ quatuoꝛ perſone iungebantur:vt per vnctioneꝫ re
gi daretur poteſtas.ſacerdoti ſanctitas..ꝓphete ſciēcia.pugili vi
ctoria.pſ̄.vnxit te deus oleo leticie.Quarto quia duplex ē xp̄i
generatio.ſcꝫ ex deo ꝛ homīe.oſtendit quā iſtaꝝ intendat:filii

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

dauid: qui dauid fili9 fuit abrahe. vnde ſubdit: filii abrahã: vł vtraqȝ filiatio ad xp̄m pt̄ referri. qui amboꝝ fuit filius. ¶ Quer[i]tur quare ceteris p̄termiſſis hoꝝ duorum xp̄m filium noiauit. Et dicendum ꝙ h9 quadruplex eſt cauſa. vna quia ipſi fuerunt maiores patꝝ. abrahaȝ inter patres. dauid inter reges: vnde ponunt̄ in principio duaꝝ theſſeredecades. altera vt oſtendat xp̄m eſſe ex ſemine regum et p̄riarchaꝝ. tercia vt dignitas oſtendatur que fuit in ꝓgenitoribus. abrahã enim habuit ſacerdotalem dignitatem. qñ fecit deo ſacrificium. habuit etiam p̄riarchalem. vnde dr̄ pater multarum gentium. dauid vero habuit regalem dignitatem et ꝓphete officiũ: et qꝛ xp̄s rex ꝓpheta p̄riarcha et ſacerdos fuit. ideo iſti duo maxime nominant̄. Sed querit̄ cum dauid poſterior fuerit abrahe. quare ei premittitur: Et dicendum ꝙ ea rõne dauid abrahe premittitur. qua xp̄s oibus aliis eſt p̄miſſus. hec enim eſt dr̄a inter ꝓhemiuȝ ⁊ tractatũ quia ꝓhemium p̄mittit ea que primo ſũt in intentione. et auertit que intentioni ſũt ꝓpinquiora. tractatus vero cũ exequatur intentum. p̄mittit intento principali ea que illi deſeruiunt. ⁊ p̄mo exequit̄ ea que remotiora ſũt. donec vltimo declaret intentũ quia vero qͦd hic dr̄ ꝑtinet ad ꝓhemium. ideo dixit hunc libruȝ eſſe de generatione xp̄i. quod ē principale ꝓpoſitũ. filii dauid ⁊ abrahe quod ē ãnexum. ſed dauid ꝓpinquior fuit intento. in pte vero executiua incepit a magis remotis: donec vltimo deueniat ad generacõeȝ xp̄i.

Prima ps expoſitionis euãgelii

Braham autem genuit Yſahac. ¶Finito prohemio exequitur quod ſe dictuꝝ ꝓmiſerat. ſcȝ de generatione xp̄i. eius genealogiã diſtinguens in tres ptes. q̃rum quelibȝ. 14. cõtinet generationes. vñ fiunt tres theſſeredecades. id eſt tres quatuordene. p̄ma ꝯtinet iudices. ſcd̄a reges. ibi. dauid aũt genuit ⁊c. tercia põtifices. ibi. et poſt tranſmigracõeȝ ⁊c. ſub quib9 diuerſis t̄pibus fuit popul9 iſrl̄it9. in quibus oibus p̄ribus vt dicit glo. nõ ſolũ debet hiſtoria notari: ſȝ etiã allegoria. quõ vnuſq̄ſ qȝ eoꝝ nomine et virtute xp̄m p̄figurauit. in p̄ma igit̄ quatuordena numerant̄. 14. patres. ſubticetur generatio ipſius abrahe: abrahã autẽ: interpretat̄ pater mł taꝝ gentium. et criſtũ ſignificat. ex quo ꝓceſſerunt xp̄iani. pſal. poſtula a me dabo tibi gen. ⁊c. Item abrahaȝ ꝯmendat̄ virtute fidei. Gen̄. 40. credidit abrahã deo et reputatũ eſt illi ad iuſticiaȝ. xp̄s vero nr̄am fidem fundauit. cuius ipſe principiũ et fundamentũ eſt. vt dr̄. 1. Coꝛ. 3. fundamentũ nemo aliud ponat q̃m poſitũ ſit qͦd eſt xp̄s iheſus. quia vero ea q̃ ſũt in principiatis ex

cellentius inſunt principio. iō xp̄s fidem non habuit. ȝ exllenti
us aliquid ſcȝ aptam viſionem. hec autem duo beate virgini cō
uenīunt. ſicut em̄ xp̄s eſt pater multaꝝ gentiū. ita ipſa eſt mat̄
omnium credentium. Itē ipſa fuit que p̄mo credidit ī eccleſia. ⁊
p9 omnes in morte filii et ſup̄ omnes. vn̄ virt9 fidei eā beatifi-
cauit lu. i. beata q̄ credidiſti. qm̄ pficient̄ in te que dicta ſt̄ a dn̄o.
¶ Sequit̄ ſcd̄a gene. genuit Yſaac. qui int̄pretat̄ riſus l' gau
dium. in quo virtus obediencie ↄmendat̄. q̄ꝛ ad mandatū p̄rīſ
nō renuit imolari. vt dicit̄ Gen. 22. vn̄ patet ꝙ ex fide ſit gau
dium in corde credentium. cuius opatio eſt obedire deo. et ſub-
mittere omnem intellectū ⁊ virtutē in obſequiū xp̄i. hec autē pa
tent in criſto Yſa. 42. non erit triſtis nec turbulentus. vn̄ in lu
ca dicit̄ ꝙ exultauit ihēſus in ſpū ſancto. qui obediens fuit p̄ri
vſqȝ ad mortem. Phi. 2. rurſus ſpūale gaudiūȝ fuit in virgine
beata. Luc. 1. exultauit ſpūs meus in deo ⁊c. fuit etiā in ea obe-
dientia maxima Luc. 1. ecce ācilla dn̄i ⁊c. Sequit̄ tercia generacō
Yſaac aūt genuit iacob: iſte ſupplantator dr̄ eo ꝙ cū natus ē te-
nuit plantā eſau fratris ſui. Ipſe ↄmendat̄ a virtute paciencie.
quā habuit in aduerſitatibus. ex quo patet ꝙ ex gaudio fidei
naſcitur prudencia ſupplantandi dyabolū carnē et mundum. ſi
quid tn̄ aduerſi patiamur ab iſtis inimicis. oportet prudencie
addere patiēciaꝝ. hec aūt xp̄o ↄuenīunt. ſupplantauit em̄ dyabo-
lū ipſū eiciens crucis miniſterio. mirabili prudencia de poteſtate
mundi. cuius patientiā oñdit petrus dicens. qui cum maledice
retur non maledicebat ⁊c. has virtutes beata virgo habuit. de
prima dictū eſt Gen. 3. ipſa ↄteret caput tuū. de ſcd̄a vero patet
quia in omnibus aduerſitatibus que pro filio ſuſtinuit paciens
ipſa fuit. ¶ Sequitur q̄rta generatio: iacob aūt genuit
iudam: qui interpretatur ↄfeſſor. in quo virtus ↄfidencie ⁊ ſecu
ritatis ↄmendat̄. quia ↄfidenter acceſſit pro liberacōe beniamin
Gen. 43. et quia ceteris timētibus ipſe diuiſū mare rubꝝ p̄m9
ingreſſus eſt. vnde intelligimus quia ex prudencia ſupplātandi
inimicū generatur ↄfeſſio laudis ad deum et ſecuritas. ꝙ de9 eit
nobis in auxilium. in xp̄o aūt fuit ↄfeſſio beneficioꝝ. Luc. 10. cō
fitebor tibi domine pater rex celi et terre. Item in eo fuit ↄfidēcia
Jo. 8 qui me miſit mecū eſt. ⁊ non relinquet me ſolū. rurſū lau
dis ↄfeſſionem attendimus in beata virgine. Luc. 1. magnificat
aīa me. dn̄. ſecuritatē vero q̄ꝛ nō timuit q̄cquid aduerſitatꝭ hūit
et fratres eius: qui fuerūt. 11. ſed cū ipſe iudas nō fuerit p̄mo-
genit9. 12. fratꝝ. Querit̄ quare ceteis p̄ponat̄. Et dicendū ꝙ h9
dus ſt̄ cāe. vna q̄ꝛ tb9 eius nobilior fuit ceteris. q̄ꝛ regal. altera

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

quia ex hac tribu natus eſt criſtus. Itē querit cū Yſaac habue-
rit fratrem iſmahelez. iacob vero frēm eſau quare noiat hic frēs
iude tacitis ſup̄ iſmahele et eſau Eius rō duplex ē. vna ſm glo.
q̄ frēs iude māſerunt in cultu vnius dei. ⁊ ptinent ad repmiſſi
onem factā abrahe. ſed iſmahel et eſau non manſerūt in dei cultu
ra. nec ptinent ad pmiſſionem. Alia rō ſm Cri. quaten⁹ auffe
rat elationem nobilitatis. q̄ plures fratꝝ iude fuerunt ex ācill'
nati. et tamen non oēs pr̄iarche. D Sequit̄ quinta gn̄a
tio: iudas aūt genuit phares et zarā: licet alios filios habuit iu
das ante iſtos. non tñ nominantur. quia ad generationē domi-
ni non ptinent. iſtos vero duos ſimul nomiat. quia ſolus pha
res ptinet ad xp̄i genealogiam. quia eandem habuerūt originiſ
maculam nati. ſcʒ de inceſtu: de thamar: q̄ fuit nurus iude. nec
tamen vt dicit Am. recuſauit xp̄us habuiſſe tales pgenitores:
primo quidē q̄ venit in mundum: vt ſubderet cōtumeliis. vn-
de maculate originis nō recuſauit iniuriā. Scdo ne pudeat eccle
ſiam de pctōribus ꝯgregari. Tercio vt oſtenderet etiā ſuis ma
ioribus fuiſſe neceſſarium redemtionis beneficium. Quarto ne
quis putaret originis maculā impedimentum eſſe virtutis. Qn̄
to ne inſolens ſe iactaret de generis nobilitate. Nota q̄ pha-
res interpretat̄ diuiſio. zarā vero oriens. in diuiſione autem no
tatur perfectio vite. qua iuſti a pctōribus ſegregant̄. in oriente
vero attenditur claritas diuine cognitionis. quoꝝ vtrunqꝫ ge
nerat dei laus et confeſſio. fuit aūt xp̄s diuiſus ab aliis Hebre.
5. talis decebat vt eſſet nobis pontifex ſanctus ipollutus. ſegre
gatus a peccatoribus. de eo rurſus ſcriptum eſt. Zacha. 6. ecce
vir oriens nomen eius. fuit nihiloin⁹ beata virgo ſegregata in
ter omnes mulieres merito et beneficiis. vñ Beda. nec pmaʒ ſi
milem viſa eſt. nec habere ſequentē. fuit etiaʒ oriens aurora. ex
qua proceſſit ſol iuſticie. vel oriens in natiuitate ſua ſegregata ab
omni pctō. q̄ vt dicit. Ber. añ ſancta fuit q̄ꝫ nata I Se
quit̄ ſexta generatio: phares aūt genuit eſrom: qui ſagitta inter
pretat̄. oritur enī ſagitta verbi dei. ⁊ gignunt̄ credentes ⁊ necā
tur increduli ex pfectione vite. xp̄s talis eſt ſagitta Yſa. 49. po-
ſuit me quaſi ſagittā electā. talis etiā ſagitta fuit beata virgo:
q̄ corda credentiū penetrauit. vt ad dei accendant̄ amorē. ⁊ cū-
ctas hēſes iteremit i vniūſo mūdo. Sequitur ſeptima generatio
eſrom aūt genuit arā: qui interpretat̄ electus. qui enim habuerit
ſagittaʒ verbi. eligit̄ ad illud enunciandū. vnde de paulo dicit̄
vas electionis ē mihi. xp̄s autem electus eſt pre omnibus aliis
Mat. 19. ecce nos reliquimus omnia et ſecuti ſemus te: fuit etiā

m 3

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

beata virgo electa inter omnes mulieres: vt xp̄m peret. nec ei
fortuita ſed diuina electione ſic factū eſt vt dicit Ber. Sequit̄
octaua generatio: arā aūt genuit aminadab: qui ſpontaneus
interp̄tatur. ex electione ei dei procedit. vt aliquis ſponte ad o
perandū ſe offerat. ſponte aūt ſe xp̄s obtulit ad liberationē hūa
ni generis Jo. 10. ꝑtātem habeo ponendi animā ꝛc. Spontanea
etiā fuit beata virgo. quia libere ſe obtulit deo ad virginitatē
ſeruandam. ad incarnationē dei et ad obſequiū eius. Sequitur
9. generatio: aminadab aū genuit naaſon: qui ſerpentinus int̄
pretatur. ſub quo principe trib9 iude. filii iſrl̄ egreſſi ſunt de ter
ra egipti. quos ipſe prim9 ꝑ mare rubꝝ tranſduxit. de ꝓmpti-
tudine nanqꝫ mentis orit̄ virtus ſerpentis. que eſt ſe totū expo
nere ne caput noſtre fidei in aliquo vulneret̄. ſerpentin9 aūt eſt
xp̄s. quia velut ſerpens in ligno fuit ſuſpenſus. vt quicunqꝫ euꝫ
intueat̄ ſanet̄. ipſe rurſus tranſiuit mare rubꝝ paſſionis et libe
rauit fideles a ſeruitute dyaboli. ſerpentina etiaꝫ eſt btā virgo
a deuicto ſerpente. cuius caput ipſa cōtriuit qua velut ſtella du
ce mare p̄ntis ſeculi tranſimus. vt dicit Ber. ꝛc. K Seq-
tur. 10. generatio: naaſon aūt genuit ſalmon: qui interp̄tatur
ſenſibilis. iſte patre in deſerto mortuo ſucceſſit in principatu ſue
tribus. ſub quo filii iſrl̄ terrā repmiſſionis ingreſſi ſunt ex q̇ vo
aliquis velut ſerpens obtulerit ſe pro dn̄o. tūc ſentit q̄nta opor
tuit eum pati pro nomine eius. ſenſibilis aū fuit xp̄s. qꝛ paſſio
nes humanas vſqꝫ ad mortē expertus eſt. cuius ducatu ꝓmiſſam
adipiſcimur beatitudinē. Mich. 2. aſcendit enī iter pandens
anī eos. beata etiā virgo ſenſibilis fuit. quando gladi9 paſſiōis
filii aīam ei9 ꝑtranſiuit. ipſa vero tanqꝫ ſcala et porta celi. atqꝫ
hoſtiaria introducit ad regnū vite ꝑpetue. Sequit̄. 11. gn̄atō: ſal
mon aūt genuit boos: qui fortis interp̄tat̄. de iſto dr̄ Ruth. 2.
qꝫ erat vir potens magnarūqꝫ opum. naꝫ ex perceptione eoruꝫ q̄
pro deo tollerari oportet. aīatur mens ad fortiter tollerandū. xp̄s
aū eſt dn̄s fortis et potens. dn̄s potens in prelio. cuius opes vt
dixit agnes virgo. nunqꝫ decreſcunt. hanc fortitudinē habuit
btā virgo. Prou. 33. mulierē fortē quis inueniet. que plena ē
oībus diuitiis grāruꝫ: de raab: raab meretrix fuit: que abſcon
dit exploratores iudeoꝝ. que venerāt iericho. ꝓpter qd̄ bn̄ficiū
cūctis habitatoribꝫ vrbis occiſis. ipſa cū ſuis mortē euaſit. L
Sequit̄. 12 gn̄atō. boos aū genuit obeth: q̄ ſeruiēs interp̄tatur
de quo dr̄ Ruth. 4. natus eſt qui te diligit ꝛ ꝯſolabit̄. ex dono
nanqꝫ fortitudinis proceſſit ſeruit9 dei. que eſt in dilectione dei ꝛ
ꝯſolatiōe xp̄i. fuit aū xp̄s ſeruiens. qꝛ exinaniuit ſemetipm̄. formaꝫ

ſerui accipiens. cuius tanta fuit dilectio ad patrem et ad homi
nē: vt mortē ſuſciperet. ipſe ꝯſolatus ē lugentes in ſyon. vt di-
citur Yſa. 61. beata virgo maria fuit ſeruiens deo. vnde illd. ec
ce ancilla domini. fuit diligens deum. ꝯſolata eſt elizabeth ⁊ cū
ctos in aduerſitatibus ꝯſolat̄: ex ruth: hec moabitis fuit vxor
maalon. quaꝫ boos accepit vxorem precepto legis dicentis. ꝙ
vxor defuncti ſine liberis eſſet propinquioris vxor. lex tamen p̄-
cipiebat moabitidas non duci in vxores et ideo queſtio eſt. an
boos peccauerit eam accipiens. videtur enim fuiſſe perplexus.
quia cum matrimonium ipſius ruth primo fuerit contractuꝫ cū
maalon contra legem non obligabatur boos ad eam recipien
dam. eo mortuo marito. quia matrimoniū cum alienigenis nō
tenet. vnde ſeparauit eſdras tales ꝯiuges. Poteſt dici ſm Amb.
ꝙ merita ruth excellerunt legis diffinitionē. ita vt digna fuerit
ꝯiugio boos mentis dignitate. licet nō cognatione corporis. vn̄
fuit diuina diſpenſatio. ¶ Sequit̄: 13. gn̄atio: obed aūt
genuit ieſſe. iſte alio nomine dr̄ Yſai. fuit enim bimomius. ieſſe
vero incendium ſiue incenſum interp̄tatur. nam ex ſeruitio dei
generatur deuotionis incenſum. xp̄s vero ē incenſum igne cari-
tatis. ardēs fuit etiā beata virgo magnitudine deuotionis. q̄ſi
incenſū ardens Can. 8. que eſt iſta que aſcendit p̄ deſertū: ſicut
virgula fumi ex aromatibus mirre et thuris. Sequit̄. 14 gene
ratio: ieſſe aūt genuit dauid. qui manu fortis interp̄tatur. etiā
deſiderabilis et pulcher aſpectu. deſiderabilis eīn eſt ſic opans:
quia habet moꝝ pulchritudinē. fuit aūt xp̄s fortis in ope ſine
defectu. fuit deſideratus ꝯctis gentibꝰ. fuit ſpecioſus forma pre
filiis hoīm. virtus dauid fuit manſuetudo. de xp̄o vero dicitur
Hiere. 11. ego quaſi agnus manſuetus qui portatur ad victimā
Beata virgo fuit fortis in opere. puer. 31. manū ſuā miſit ad
fortia. fuit deſiderabilis pr̄iarchis et ꝓphetis. fuit decora Can.
4. tota pulchra es ⁊c. fuit manſueta velut columba. que obiur-
gare non nouit. vnde Ber. quere diligenter. nihil in ea durum
inuenies. bene ergo dauid filia; regeꝫ: hec eſt cā q̄re alii filii ieſ
ſe non nominantur. quia nō ꝯgregauerunt ipſi dauid in regno. q̇
aūt ſup̄dictas omnes virtutes habuerit. merito ad hoc deueit.
vt rex dēat noīari. Apoc. 5. feciſti nos deo noſtro regnum.

Secunda pars.

N
Ecundo cum dicitur. Dauid autem. ponuntur gene-
rationes ſecunde theſſere decades. que continetur r̄gi
bus quarum prima eſt: dauid autem genuit ſalomo
nē: qui pacificus interp̄tatur. de xp̄o vero dicit̄. q̄a

ipſe eſt pax nr̄a·qui fecit vtraqꝫ vnū.in ſalomone domū ſop̄fecit
e cōmendatur·et de criſto dr̄ Ephō·1·in quo ſūt oēs theſauri ſa=
piencie et ſcie dei abſconditi: ex ea que fuit: ſupple vxor vrie:
Nota qꝛ noīate ſunt q̄tuor mulieres quaꝝ cōcubitū ſcriptura re
prehendit. ſcꝫ thamar raab et ruth·vxor vero vrie q̄rta eſt cuꝫ
qua dauid ꝯmiſit adulterium.cuius tamē nomen hic tacetur:
quia alie mulieres aliquā habuerunt bonitatem·hec vero nullā
quia etiaꝫ mortis mariti conſcia fuit·vt dicit Remigi9· Querit̄
vtꝝ dauid potuerit contrahere cum berſabee·Et videt̄ ꝙ nō qꝛ
non ſtat matrimoniū cū polluta p̱ adulteriū.ſi cum effectu adul
ter machinet̄ in mortē ꝯiugis et forte dici pt̄.ꝙ dauid opat9 fu
it in mortē vrie nō vt adulteram duceret·ſed magis vt celaretur
adulteriū.quod celari volebat eā vxorē ducendo·qḋ qꝛ celari n̄
poterat niſi eā ducendo·ex quo maritus nolebat cōcubere cū ea
ideo eā duxit D Sequit̄.2·generatio·ſalomō aūt genu
it roboā: qui pp̄lī latitudo interpretat̄·xp̄s dilatauit pp̄l̄m dei a
iudeis vſqꝫ ad gentes quod ꝯuenit ei quod legit̄ de roboaꝫ·2·
pal·11·ꝙ omnes eos ſuſcepit·qui relictis ydolis voluerunt cole
re dn̄m.Sequit̄.3·generatio·roboā aūt genuit abiā: qui interp̄
tatur dn̄s pater·eſt aūt xp̄s pr̄ et dn̄s noſter·de iſto abia dici
tur·2.pal·13.ꝙ predicauit pp̄lo iſrl̄·vt ꝯuerterentur ad dn̄m.
et xp̄s p̄dicare incepit dicens·pnīaꝫ agite appinquabit regnum
celoꝝ·Sequit̄·4 gn̄atio: abias autem genuit aſſa: qui interpre
tat̄ attolens.cui ꝯuenit illud quod de eo dr̄·ꝙ cultū ydolatrie
abſtulerit.de xp̄o aūt dr̄·ecce agnus dei ꝛc̄.Jo·1·Sequit̄·5·gn̄ati
o: aſſa aūt genuit ioſaphat: q̇ interp̄tatur iudiciū de quo dr̄·2·
pal·17.qꝛ miſit doctores p̱ totā iudeā habentes libꝝ legis: vt
docent pp̄lꝫ.xp̄s ē dei iudiciū Jo·6·pr̄ oē iudi9 dedit filio.ipſe
miſit doctores p̱ totū orbem dicens·Mat·28.euntes docete om
nes gentes·Sequit̄·6: gn̄atio: Joſaphat aūt genuit Joram: q̇
excelſus interpretat̄·et ipſe habuit victoriā de ydumeis.xp̄s ve
ro excelſus eſt ſup̱ omnes gentes·qui p̱cuſſit dyabolū.Yſai·11·
ſpū oris ſui interficiet impiū·Sequit̄·7·generatio: ioraꝫ aūt ge
nuit oſiaꝫ: qui robuſtus domini interp̄tat̄ Job.9·ſi fortitudo q̄
ritur robuſtiſſimus eſt·de iſto oſia dr̄.2·pal·26·quod lōge di=
uulgatum eſt nomē eius·ſic ꝯ nomē xp̄i Luc·4·diuulgabatur
fama de illo in oēm locū regionis Item dr̄ de eo ꝙ erat vir agri
culture deditus·quemadmodū xp̄s agruꝫ eccleſie colit vt ger=
minet vireat floreat et fructificet Zacha·13·agricola homo ego
ſum. P Sed hic eſt dubium· quia iuxta veritatē hiſtorie
tres r̄ges ſūt h̄ omiſſi·q̇ nō nūerant̄·iorā eī n̄ genuit oziā. h̄ ge

nuit ochomiã·ochomias at̃ genuit ioſiã.ioſias at̃ genuit amaſiã
q̇ amaſias genuit eũ q̇ hic noiatur oziã·h9 cãm aſſignat Am
bro.dicens·oẽs illos tres nõ noiatos.ſcʒ ochoziã ioſiã ⁊ ama
ſiaʒ ꝑtinere ad eandẽ generationẽ cũ ozia·euãgeliſta nõ inten-
dit noiare genitos ſʒ gñationes·generatio vero extendit̃ ſcdm
cõem menſurã vite vni9 lxis·in qua aliq̇ plures generare pñt:
aliã cãm aſſignat Hiero.qꝛ iorã ſe imiſcuit generationi achab·
ydolatre ipudiciſſime iezabelis·et ideo filii eius vſqʒ in quar-
tã gñationẽ tollunt̃.ne in ſancta generatione nũerent̃. Aliam
cãm Aug.adducit·qꝛ malicia eoꝝ ita ꝯtinua fuit vt nemo eo
rum bonus fuerit·vnde tp̄e eoꝝ non erat ſpes·ꝙ ſtirps eoruʒ
vltra regnaret.Alia rõ eſt·qꝛ oẽs tres dei iudicio ꝓ culpa pa
rentũ et ꝓpria dãnati fuerunt ad mortẽ.ochoziã eñ occidit hy-
eu·ioſiã ſerui ſui·amaſiã vero ciues ihrl'm vñ pctm parentũ vſ
qʒ in terciaʒ gñationẽ fuit punitũ.ſequit̃·8·gñatio:ozias autẽ
genuit ioathã:ꝯſũmatus interp̄tat̃.et xp̄s ꝯſũmatio legis eſt
de iſto dr̃ ꝙ edificauit portã domus dñi excelſam·porta dom9 ce
leſtis ſunt p̄cepta que xp̄s fecit excelſa addendo caritatẽ. ap̄lus
adhuc excellentiorẽ viã demonſtro vobis·ſequit̃·9·gñatio:io
athã at̃ genuit achas:qui ꝯuertens interp̄tatur·Tre.vl·ꝯuer
te nos dñe ad te et ꝯuertemur·ſequit̃.10·gñatio:achas at̃ ge-
nuit ezechiã:qui confortatio dñi interp̄tat̃·et xp̄s dixit·Jo·6
ꝯfidite quia ego vici mundũ·de iſto legit̃ ꝙ fecit generale pha
ſe cuncto ꝑplo iſrl' et iuda..xp̄s vero fecit gñale phaſcha corpo
ris et ſanguinis ſui cunctis fidelibus. ¶ Sequitur.11·ge
neratio:ezechias aũt genuit manaſſen:qui obliuioſus interp̄
tat̃:et xp̄s penitenti i pctã obliuiſcit̃·de iſto dicitur ꝙ orauit i
regnum ſuũ reſtitui et exauditus eſt·xp̄us dixit·pater clarifica
me apud temetipſum·claritate quã habui prius ꝙ̃ mundus fie
ret.et rñdit vox de celo·et clarificaui ⁊ iteꝝ clarificabo·Sequit̃
12·gñatio:manaſſes at̃ genuit amon q̇ fidelis interp̄tat̃·xp̄us
aũt fidelis ẽ in oibus verbis ſuis.mortẽ iſti9 vindicauit ꝑpl's·ſic
et fideles mortẽ xp̄i iudeos ꝯdemnãdo·Sequit̃.13:gñatio amõ
at̃ genuit ioſiã:qui incenſum dñi interpretat̃:qd ſignificat ora
tionis deuotionẽ:de xp̄o vero dr̃ ꝙ factus in agonia prolixi9 o
rabat·de iſto ioſia dr̃ ꝙ adhuc puer cepit querere dñm.xp̄s ve
ro cum 12·eſſet annorum repertus in templo dixit: In his que
patris mei ſunt oportet me eſſe:propter mortem eius Hieremi
as fecit lamentationes.que maxime de chriſto intelliguntur vt
patet in fine :ſequitur.14·gneratio:Joſias autem genuit iecõ
niam et fratres eius:in parabolis ſcriptũ eſt:ioſiã huiſſe ꝗtuoꝛ

filios·ſcʒ ioathan ioachī ſedechiã et hieſuʒ· poſt cuius mortem
ioathan regnauit·quem p⁹ tres menſes pharao ãmouit d r̄g
no.et fratrē eius ioachī frem fecit ex quo natus eſt iechonias·
non igit̄ ioſias genuit iechoniã. ſʒ ioachī· vnde natus eſt iecho
nias· Ad quod rn̄det Cri· ꝙ ioachī ſublatus eſt de nūero r̄gū
ꝙ ꝑp̄ls eum non ꝯſtituerit. Aliter ſoluit Diero· cui concordat
Ambro·d·duos fuiſſe iechonias vnū filiū ioſie: qui et ioachiʒ
dicit̄ alter iechonias fuit filius iſtius.et dictus eſt ꝛ ipſe ioachī
et dr̄a vtriuſqʒ nōis eſt·quia p̄mus debet ſcribi ꝑ K. Y·et m.al
ter ꝑ chy.et n·vnde prim⁹ dict⁹eſt ioakim.alter vero ioachyn
iſte primus ioakym domini reſurrectio interp̄tatur·et xp̄s dicit
ego ſum reſurrectio et vita: in traſmigratione babilonis: h̄ ido
q̄ʒ ad hoc nati erant: vt culpis ſuis et alioꝝ exigentibus duce⸗
rentur captiui.vel quia tunc agebat̄ de eoꝝ tranſmigratione p̄
poſito caldeoꝝ·et attende ꝙ hic intermittit̄ quem genuerit iſte
ioakym ſiue iechonias.genuit em̄ aliū ioachm·qui et ipſe di⸗
ctus eſt iechonias.et ſucceſſit ſibi in regnum·et ipſe eſt qui po⸗
nitur in principio quatuordene·quod forte iō p̄termiſſum eſt:
q̄ʒ in anguſtia et ſuitate genitus eſt ꝛc·

Tercia pars S

Ercio cum dicit̄·et p⁹ tranſmigrationē·ponunt̄ ge⸗
nerationes pontificum tercie quatuordene.prima eſt
et p⁹ tranſmigrationem babilonis: triplex aūt fuit
tranſmigratio·vna tp̄e ſecundi iechonie· 3° menſe
regni ſui·cū eſſʒ·18·annoꝝ·pro quo tranſlato regnauit patru
us eius ſedechias.cuius regni.11·anno vltima tranſmigratō fa
cta eſt p⁹primaʒ itaqʒ tranſmig̃tionē vna generatione tacita·ſ.
ſecundi iechonie·poitur ſcd̄a generatio tercie teſſeredecades·iſti
us ſecūdi iechonie generatio ꝑtinet ad terciã quatuordenã.et ē
principium eius: iechonias: ſcd̄s genitus a primo.iſte iechoni⸗
as interpretatur ꝑparans et xp̄s dicit·vado ꝑare vobis locum:
genuit ſalatiel: qui interpretat̄ peticio mea deus.et xp̄s dicit:
Jo·17·pr̄ ſcē ſua eos quos dediſti mihi.ſeq̄tur·3·g̃natio: ſola
tiel aūt genuit zorobabel: qui mgr̄ ꝯfuſionis īterpretat̄·ꝛ de cri
ſto dr̄·mgr̄ vr̄ cū publicanis ꝛ pctōrib⁹ mãducat de iſto zoroba⸗
bel quatuor legunt̄·primo ꝙ in eo cepit miſceri ragale et ſacer⸗
dotale genus.xp̄s aūt fuit rex ꝛ ſacerdos. Item ipē p̄tulit veritatē
co rã Dario de ꝯctis rebus et xp̄s dixit Pylato Jo·18·ego ī hoc
veni et ad hoc natus ſum: vt teſtimoniū ꝑhibeã veritati Itē ſub
ipō rediit captiuitas de babilone·xp̄s dt̄ in Yſa.predicare cap
tiuis remiſſionē miſit me· Itē ipe cepit reedificare templū dn̄i·ꝛ

xp̃s reedificauit eccleſiã ℭ Sed dubium ẽ: q² p̃mo pal.
3·iſte zorobabel non dr̃ fuiſſe filius ſalatiel·ſed dr̃ ꝙ eũ genuit·
phadaia filius iechonie.et ſoluit glo·dupliciť·q² forte phada
ia ipſe eſt qui et ſalatiel·aut ſi nõ ẽ idem forte habuerĩt filios e-
iuſdẽ nominis·ſequiť·4·gñatio: zorobabel aũt genuit abiud:
ab iſto abiud demceps nulla inuenitur generationis hiſtoria ſꝫ
euangeliſta hec dicit.vel reuelante ſpũ ſancto..vel Joſeph ſpõſo
virginis tradente libros ſue gñationis·Et ſi inſtar.quia in pa-
ralippomenõ exequiť gñationẽ zorobabel Dicẽdũ ꝙ nõ ẽ iſte
zorobabel filius ſalatiel·ſed eſt zorobabel filius Phaida fratris
ipſius ſalatielvt dictũ eſt·Abiud: interpretať pr̃ meꝰ. et xp̃s dt
ego et pr̃ vnũ ſumus·ſequiť quinta gñacõ: Abiud ať genuit
Elyachim: qui deus reſuſcitans interpretatur.et xp̃s dicit ego
reſuſcitabo eum in nouiſſimo die·ſequiť·6.gñacõ: Elyachi aũt
genuit Azor: qui adiutus interp̃tať·⁊ xp̃us dicit·qui me miſit
meũ eſt.ſeq̇tur·7.generacõ·Azor ať genuit Sadoch: qui iuſtꝰ
interp̃tatur·xp̃s aũt iuſtus.traditus eſt ꝑ iniuſtis. 8·gñatio:
Sadoch ať genuit Achim: qui frater meus interpretať·⁊ de cri
ſto dicit·caro ei et fr̃ nr̃ ẽ·ſequiť·9·generatio: Achim ať genu
it Eliud: qui deus meus ĩterpretať et de xp̃o dicit Thomas do
minus meus et deus meus·ſequiť·10·gñatio: Eliud aũt genu
it Eleazar: qui interpretať deus meꝰ adiutor·et de xp̃õ dt p̃s·
deus meus adiutor meus·ſeq̇tur·11.gñatio: Eleazar aũt ge-
nuit Mathan: qui donatus vel donans ĩterp̃tať·xp̃s aũt dedit
dona hominibus·⁊ ipſe datus eſt nobis·ſequiť.12.gñatio.ma
than aũt genuit Jacob: qui interp̃tatur ſupplantator· et xp̃us
dicit·ecce dedi vobis p̃tãtem calcandi ſerpentes. ℣ Seq̇
tur.13·generatio: Jacob aũt genuit Joſeph: qui apponens in-
terp̃tatur·quod xp̃õ ꝯuenit dicenti·ego veni vt vitã habeant·
et habundantius habeant. Videtur aũt Lucas·repugnare ei
quod hic dicit·dicit eñ ioſeph fuiſſe filium Hely· hely vero fili
um mathat et tandẽ hanc genealogiã deducit nõ ĩ Salomonẽ
ſꝫ in Nathan.alteꝝ filium dauid· Et dicendũ ꝙ vtrũqꝫ veꝝ eſt
nam ioſeph duos habuit patres·vnum carnalem ſcilicet iacob
alteꝝ legalem·de quo dicit Lucas.ſcꝫ ely·et primo mõ genea
logia ipſius deducitur in ſalonez·alio modo deducitũ in Nathã
naꝫ vt tradit hiſtoria eccleſibſtica. Mathã carnalis auꝰ ioſeph
fuit·qui a ſalomone deſcendit·habuit vxorẽ nomine eſtã ex q̃
genuit filium iacob.mortuo vero mathan.mathat qui deſcen-
dit a nathã·eſtã viduã vxorẽ mathã accepit·ex q̃ genuit filiũ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

hely. fuerunt igit̄ iacob et hely fratres vt̄ini. ely v̓o accepit vx
orem. quo ſine liberis mortuo frater eius iacob volens ſuſcitar̄e
nomē defuncti f̄ris. vxorē eius accepit. ex qua genuit ioſeph. q̇
ex lege erat filius ely defuncti. ſed ſm carnē erat filius iacob. p̄
mā ge.nerationē Lucas proſequit̄. alteraʒ vero Matheꝰ: virum
marie: hec eſt quinta mulier nominata in preſenti euāgelio ex
hoc ꝙ virgo fuit vxor ioſeph. datur intellilligi ꝙ de tribu iuda
et de domo dauid fuerit. qꝛ ex lege fiebat coniugiū eiuſdē tribꝰ
et familie: de qua: ſcʒ v̓gine. nō dicit de quo: natus eſt ihesus:
hec eſt. 14. generatio ab omnibꝰ aliis differēs. qꝛ oēs alie ex vi
ro fuerunt. ⁊ muliere. hec ſola ex muliere ſola virtute ſpūſſancti
qui vocatur xp̄s: merito xp̄s ē qui a talibꝰ venit progenitoribꝰ
vnctionem ꝓphetalē p̄me q̄tuordene hūit. habuit ⁊ regalē ſcd̄e
habuit ⁊ pontificalē tercie. vn̄ merito xp̄s eſt. ꝓpter quod et q̄r
tā vnctionem habuit. q̇ vnctiones nō viſibiles fuerunt ſʒ inuiſi
biles. qꝛ vnxit eum deus ſpū ſancto Act. 10. vt daret̄ ſibi pleni
tudo ꝓphecie. Luc. 17. propheta magnus ſurrexit in nobis. Itē
plenitudo regie p̄tātis. Luc. 1. regni eius non erit finis. Itē ple
nitudo pontificalis dignitatis. p̄s. tu es ſacerdos ineternū q̄ vn
ctiones ſi plenitudinē habuerunt nō eſt mirū. qꝛ datus ē ei ſpi-
ritus nō ad menſurā Jo. 1. Rogemꝰ ꝛc.

Dominica decimatercia poſt penthecoſt. Prima pars ſermonis ſexageſimiquinti:

Vm iret ihesus in ihr̄l'm tranſibat p̱ mediā Sa
mariam et Galileam et cū ingrederet̄ quoddā
caſtellū occurrerunt ei decē viri leproſi ꝛc. Luc.
17. vulgarit̄ dicit̄ de 10. vix vnꝰ reperit̄ qui ſit
gratꝰ bn̄ficio. quod apparet i p̄nti euangelio:
qꝛ ex 10. leproſis mūdatis vnus ſolus r̄ddit gracias deo. p̄mo
igitur ponit̄ affectuoſa deprecatio. 2° peticionis ɔſecutō. ibi. q̄s
vt vidit. 3° accepti beneficii rara recognitio. ibi. vnus aūt ex illiſ
Circa p̄mū tria facit. premittit enī xp̄i ꝓgreſſum: cū iret ihesus i
ihr̄l'm. iſtud fuit iter qn̄ ihr̄l'm iuit. vt pateret̄. Luc. 9. cū cōple-
rentur dies aſſumptionis eiꝰ. ipſe faciē ſuā firmauit: vt iret i ie
ruſalē: tranſibat p̱ mediā ſamariā: que erat ꝓuincia gentium:
Tytus. qꝛ erat ınq̄t diſcordia inter iudeos et ſamaritanos. ipſe
p̱ vtroſqꝫ trāſit: vt eos tāq̄ mediator pacificet. vn̄ ſubdit ⁊ gali
leā: q̄ ꝑtinebat ad ꝑplm iudaycū. Nō ꝙ xp̄s vadēs ad paſſiōeʒ
cū trāſit p̱ gentes et iudeos dat intelligere ꝙ fruc̄s ſue paſſiois i
oēs ꝓplos eāt trāſiturꝰ atqꝫ fides nois eiꝰ pꝰ mortē ⁊ iudōſ ⁊ gē